

Шинкаренко Інна Олександрівна,
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних
дисциплін та психології поліцейської
діяльності Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ ВІРТУАЛЬНОГО ПРОСТОРУ НА ОСОБИСТІТЬ ПІДЛІТКА

Віртуальна залежність це такий же діагноз як ігроманія, алкоголізм або наркоманія. В наш час майже кожна друга людина є в певному ступені залежною від комп'ютера. Діти являють собою найбільш незахищену аудиторію. Дану тематику досліджували В. Жмуров, А. Личко, А. Шабанов, Н. Василенко, В. Білоущенко, М. Снітко та інші.

Як вже зазначалось вище діти та підлітки є тією групою ризику, на яку віртуальний світ здійснює найбільш агресивний вплив. «Підлітковий вік – це найбільш складний та бурхливий період у формуванні особистості дитини, який характеризується глибоким змістом зовнішніх та внутрішніх факторів розвитку. Це насамперед пов'язано з фізіологічною перебудовою організму, змінною становища дитини у відносинах з дорослими та однолітками. В цей час формується ціннісні орієнтації, закріплюються риси характеру та форми міжособистісної взаємодії, розвивається рефлексія, яка змінює перебіг та характер відносин з іншими людьми та ставлення до самого себе»[1, с.34].

За даними вчених 96% підлітків мають свою сторінку в мережі та активно користуються нею. Більшість опитуваних використовують Інтернет з 5-7 річного віку. 68% проводять у грі більше 6 годин вільного часу. Половина опитуваних і не намагається скоротити час перебування в мережі[2, с. 187].

Таким чином, перебування підлітків у віртуальному просторі та повне занурення в нього стає причиною відмежування себе від реальності, від справжнього спілкування в соціальному середовищі, що спричиняє деформаційні процеси формування особистості, підвищену агресію і, в решті-решт, девіантну поведінку підлітка. При цьому, особливу роль відіграє саме кількість часу, який підлітки витрачають на віртуальне життя.

Однією із найважливіших підліткових потреб є спілкування, яку вони не завжди можуть задовольнити у зв'язку з різними зовнішніми та внутрішніми обставинами. «У процесі використання підлітками Інтернет-мережі для спілкування у віртуальному просторі, що становить собою комунікаційний компонент, відбувається вплив на комунікативні процеси підлітків. Спілкування у віртуальному світі в багатьох аспектах повторює реальне, але в той же час має свої специфічні відмінності та особливості. У процесі Інтернет-спілкування створюється особливий простір (віртуальна реальність) з харак-

терним для нього видом спілкування, де виникають нові правила та закони» [3].

Таким чином, нові правила та закони Інтернету підлітки починають втілювати у реальному спілкуванні, повністю деформуючи сприйняття для всіх звичаї та особливості спілкування у соціумі. Зокрема, слід звернути увагу на вживання нецензурної лексики, нездатність встановлювати комунікативні зв'язки з людьми різних соціальних прошарків.

Крім вищезазначеного, негативний вплив віртуального світу відбивається на формуванні у підлітковому віці поведінкового компоненту. Надмірне перебування у віртуальності спричинює появу девіантної поведінки, що пов'язано із вседозволеністю та необмеженістю в Інтернет-середовищі. Інтернет – та реальність, де підліток може позбутися надмірної опіки та заборон з боку батьків та викладачів, там він може реалізувати усі свої приховані бажання повністю анонімно та безкарно. Частіше за все, такі підлітки, повертаючись до реальності, не можуть адаптуватися до законів та вимог соціуму і намагаються підлаштувати реальність під віртуальний простір, де вони повністю самореалізувались та отримали авторитет серед інших користувачів. Надмірне використання Інтернету спричиняє приріст агресії, яку підлітки можуть проявляти щодо своїх однолітків, батьків, викладачів і навіть до тварин.

Якщо ми вийдемо на вулицю то рідко побачимо юрбу дітей, які грають ц класики або схованки. Не всі навіть знають такі ігри. Для того, щоб відволікти дитину та не стежити за нею, батьки просто дають їм гаджети. Постійне перебування у «віртуалі» шкодить розвитку дитини як інтелектуальному, так і емоційному. Дитина втрачає інтерес до самостійного мислення, читання, ручної праці, стає пасивним споживачем інформації, як кажуть «рабом Інтернету».

Негативний вплив мають і онлайн-ігри, які забирають майже увесь час у сучасної молоді, дітей і навіть дорослих. Людина, що захоплена ними, створює для себе віртуальне життя. В цьому житті вона може поставати в образі, який їй подобаються, вона спілкується з іншими гравцями. Згодом у людини виникає залежність від них і вона поринає у віртуальне життя. І саме ця тонка грань між реальним і віртуальним життям може зникнути, тоді образ з онлайну стає твоїм життям. Це проявляється в стилі одягу, зачісці, манерах. На жаль, таке явище ми спостерігаємо досить часто. Адже зараз дуже багато стає живих образів онлайн-ігор: ельфи, гноми, феї сьогодні вже нерідко зустрічаються у місті.

Ще одна небезпека ігор в тому, що вони пропагують насильство. Адже в них досить часто підлітки виступають у ролі таких собі супер-героїв, які знищують все на своєму шляху. У грі можна вибрати собі зброю, супротивників, місце бою. Досить реально відбуваються на екрані комп'ютерів вбивства, і, врешті-решт, це вже перестає викликати негативні емоції. Так підліток звекає до крові і жорстокості. Часто емоції з ігор переносяться у життя. На

нашу думку, такі ігри сприяють розладам психіки та нестабільності емоційного стану людини[4].

Ще одними проблемними іграми є азартні онлайн ігри. Це такий вид ігор, де діти грають вже за дорослими правилами. Наприклад, так званий покер. Здавалось би звичайна карточна гра, яка розвиває стратегію та таке інше, але дещо в цій грі не таке вже звичайне – це реальні ставки. Дана гра більше популярна у старших класах та серед тих, хто навчається у вишах. «Легкі гроші» приваблюють, ставки підвищуються і легковажний гравець починає шукати кошти для подальшого задоволення[5, с. 179].

Відтак, негативний вплив віртуального простору на формування особистості підлітка є досить поширеною проблемою. Така залежність від Інтернету впливає на деформацію розвитку підлітка у всіх сферах життєдіяльності та впливає на становлення його майбутнього. Значна роль у відмежуванні молодих людей від пагубного впливу Інтернет-мережді покладається на найближче оточення, серед який провідні ролі посідають батьки та педагоги.

Список використаних джерел:

1. Білоущенко В. В. Психологічні особливості Інтернет-залежності в підлітковому віці / В. В. Білоущенко, Р. Т. Чарнецька // Науковий вісник Херсонського державного університету. Психологічні науки. – 2013. – Вип.1. – С. 33-36.
2. Зинковская О. А.. Диагностика причин негативного влияния виртуализации социальной среды на социализацию подростка. // Технологии социальной работы с молодежью. III межрегиональная научно-практическая конференция с международным участием, 2015 г. с. 186-188, Белгород.
3. Інтернет ресурс: <http://biglib.info/5634-kompyutern-gri-yih-rozvitok-tasuchasn-realyi.html>.
4. Інтернет ресурс: <http://eslovnyk.com/tvori/tvir-na-temu-kompyuterni-ihry-virtualne-zhyttya/>.
5. Камінська О. Вплив інтернет-залежності на формування ціннісних орієнтацій молоді / О. Камінська // Нова пед. думка : наук.-метод. журн. – 2014. - № 1. – С. 178-182.